

NAKDİ SERMAYE ARTIRIMINDA KURUMLAR VERGİSİ AVANTAJI

CORPORATE TAX ADVANTAGE IN CASH CAPITAL INCREASE

Mehmet Gökhan KARATAŞ^(*)

ÖZ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun¹ 10'uncu maddesine; 01.07.2015 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 6637 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle yeni bir indirim mekanizması olan (ı) bendi eklenmiştir. Söz konusu bende göre kurumlar; 01.07.2015 tarihinden itibaren nakdi sermaye artırımında bulunmaları halinde kurumlar vergisi matrahından belli tutarda indirim hakkı elde edeceklerdir. Bu makalede kurumların nakdi sermaye artırımında bulunmaları halinde elde edecekleri vergi avantajı ve bu avantajın koşulları hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nakdi sermaye, vergi avantajı, indirim, matrah

ABSTRACT

Subparagraph (ı) has been added to Article 10 of Corporate Tax Law, no. 5520, by Article 8 of the Law no. 6637, effective as of 01 July 2015. According to this subparagraph, corporates that increase their cash capital as of 01 July 2015 will be entitled to a certain amount of deduction from their tax base. This study scrutinises the advantages taxpayers receive when they increase their cash capital, and the conditions of these advantages.

Keywords: Cash capital, tax advantage, deduction, tax base

1- GİRİŞ

Sermaye kavramı, ekonomi, hukuk ve muhasebe bilimleri bakımından farklı anlamlar taşımaktadır. Ekonomi biliminde sermaye, emeğin verimliliğini artıran ve önceden üretilmiş olan üretim araçlarıdır. Hukukî açıdan sermaye, bir ticarî işletmenin ya da ortaklığın amacına ulaşması için söz konusu işlet-

^(*) Vergi Müfettişi

¹ 21/06/2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

M.G.T.: 27.04.2015 / M.K.T.: 04.08.2015

me ya da ortaklığa tahsis edilen maddi ya da gayri maddi malvarlığı unsurları ile parayla ölçülebilen değerlerin tümüdür. Muhasebe bilimi açısından ise sermaye, “esas sermaye” ve “öz sermaye” olarak iki farklı kavram olarak ele alınmakta olup, esas sermaye bir işe tahsis olunan paranın ya da parayla ölçülebilen değerlerin toplamını ifade ederken, öz kaynak ise daha geniş bir kavram olup, işletme sahibinin işletmeye yaptığı yatırımların toplamını ifade etmektedir.²

Diğer bir deyişle sermaye, işletmeye ait varlıklar ile işletmeye gelen yabancı kaynaklar (borçlar) arasındaki farkı yani öz kaynakları ifade eder. Sermayenin bir bölümünü oluşturan “maddi varlıklar” genelde “maddi sermaye” olarak da tanımlanabilir. Maddi varlıkları oluşturan başlıca öğeler şunlardır: İşletmenin üzerinde kurulduğu arazi, işletmenin sahip olduğu doğal kaynaklar, binalar, ambarlar, depolar, yollar, atölye, laboratuvar, makine, aletler, donanımlar, taşıt araçları, hammadde, yardımcı maddeler, işletme malzemeleri, mamuller, yarı mamuller ve işletmenin sahip olduğu nakit veya para tutarı gibi. Sermayenin diğer bölümünü oluşturan “gayri maddi varlıklar” ise, genellikle “maddi olmayan” veya “gayri maddi sermaye” olarak da düşünülebilir. Gayri maddi varlıklar ise, elle tutulup gözle görülmesi olanaklı olmayan teknik bilgi (know-how), lisans ve patent hakları, markalar (alameti farikalar) iştirakler ve imtiyazlar gibi öğelerden oluşur.³

İşletmelerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için güçlü bir sermayeye sahip olmaları ve sahip oldukları mevcut sermayenin fiziki ve nominal olarak daha da güçlü kılmalarına bağlıdır. Bu sebeple işletmeler dört tür amaçla sermaye artırma yoluna gitmektedirler. Bunlar; mevcut sermaye yapılarını güçlü kılmak, artan iş hacmini karşılamak, yasal sermaye tabanını karşılamak ve benzeri fonları sermayeye dönüştürmektir.⁴

İşletmelerin daha güçlü ve daha rekabet edebilir hale gelmesi için sermaye artırımında bulunmaları son derece önemlidir. Bu doğrultuda 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10’uncu maddesine nakdi sermaye artırımında bulunan işletmelerin yararlanabileceği yeni bir indirim avantajı getirilmiştir. Makalemizin bir sonraki bölümünde nakdi sermaye artırımında bulunulması halinde yararlanılacak indirim için gerekli koşullar açıklanacaktır.

2- NAKDİ SERMAYE ARTIRIMININ VERGİSEL AVANTAJI

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun “Diğer İndirimler” başlıklı 10’uncu maddesine (1) bendi eklenerek, nakdi sermaye artırımında bulunan kurumların nakdi sermaye artırımları üzerinden hesaplayacakları indirim tutarını kurumlar vergisi matrahından indirebilme imkânı getirilmiştir. Söz konusu bent hükmü aşağıdaki gibidir.

“(6637 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 1.07.2015) 1) Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içinde, ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları veya yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından

² Nuraydın Topçu, Vedat Demirkol, Sermaye Şirketlerinde Sermaye Artırım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi, <http://www.mufad.org.tr/journal/attachments/article/791/8.pdf>, Erişim Tarihi:25/04/2015

³ http://www.ekodialog.com/isletme_ekonomisi/temel_kavramlar.html; Erişim Tarihi:25/04/2015

⁴ Nuraydın Topçu, Vedat Demirkol, a.g.m.

indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan “Bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı” dikkate alınarak, ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarın %50’si.

Bu indirimden, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap döneminden itibaren başlamak üzere izleyen her bir dönem için ayrı ayrı yararlanır. Sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde azaltılan sermaye tutarı indirim hesaplamasında dikkate alınmaz.

Bu bent hükümlerine göre hesaplanacak indirim tutarı, nakdi sermayenin ödendiği ay kesri tam ay sayılmak suretiyle hesap döneminin kalan ay süresi kadar hesaplanır. Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutarlar, sonraki hesap dönemlerine devreder. Bu bendin uygulanmasında sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklananlar dâhil olmak üzere, sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine taraf olmalarından veya bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan ya da ortaklar veya bu Kanununun 12 nci maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımları, indirim hesaplamasında dikkate alınmaz.

Bu bentte yer alan oranı, şirketlerin aktif büyüklükleri, ortaklarının hukuki niteliği, çalışan personel sayıları ve yıllık net satış hasılatlarına göre veya sermayenin kullanıldığı yatırımdan elde edilen gelirlerin kurumun esas faaliyeti kapsamında olmayan faiz, kâr payı, kira, lisans ücreti, menkul kıymet satış geliri gibi pasif nitelikli gelirlerden oluşmasına göre ya da sermayenin kullanıldığı yatırımların teşvik belgesi olup olmadığına veyahut makine ve teçhizat veya arsa ve arazi yatırımları için sermayenin kullanıldığı alanlar itibarıyla ya da bölgeler, sektörler ve iş kolları itibarıyla ayrı ayrı sınırlara kadar indirmeye veya %100’e kadar artırmaya; halka açık sermaye şirketleri için halka açıklık oranına göre %150’ye kadar farklı uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

Şirketlerin 01/07/2015 tarihi itibarıyla yapacakları nakit sermaye artırımları nedeniyle yararlanacakları indirim için gerekli koşullar bent hükmü göz önünde bulundurularak aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

- 1- İndirimden finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketleri yararlanabilecektir.
- 2- İndirime sadece ticaret siciline tescil olunacak nakdi sermaye artırımları konu edilecektir.
- 3- Düzenlemenin yürürlük tarihi 01/07/2015 olduğundan indirimden bu tarihten sonra ticaret siciline tescil edilmiş nakdi sermaye artırımları yararlanabilecektir.
- 4- Nakdi sermaye artışlarının ödenmiş veya çıkarılmış olan kısmı üzerinden, yeni kurulan sermaye şirketlerinde ise ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden indirim hesaplanacaktır.
- 5- Artırılan nakdi sermaye tutarı üzerinden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan “Bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı” dikkate alınarak hesaplama yapılacak ve bulunan tutarın yarısı indirim olarak dikkate alınacaktır.
- 6- İndirimden, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap döneminden itibaren başlamak üzere ilgili yıla ait faiz oranına göre yeniden

hesaplamak suretiyle izleyen her bir dönem için ayrı ayrı yararlanır. Görüldüğü üzere, kanun koyucu indirimden yararlanmayı herhangi bir süre sınırına bağlamamıştır. Şirketler ilgili yıldaki faiz oranına göre hesaplayacakları tutarı her yıl beyanname üzerinde indirecektir. Sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde ise azaltılan sermaye tutarı indirim tutarının hesaplanmasında dikkate alınmayacak ve kalan sermaye tutarı üzerinden indirim hesaplanmaya devam edilecektir.

- 7- İndirimden sadece nakit olarak yapılan sermaye artırımları yararlanır. Sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklananlar dâhil, sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemleri sonucu gerçekleşen sermaye artırımları, bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan ya da ortaklar veya bu Kanun'un 12'nci maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımları indirim tutarının hesaplanmasında dikkate alınmaz.
- 8- İndirimden yararlanabilmek için nakdi sermaye artırımının ödenmesi şart olduğundan indirim tutarı, nakdi sermayenin ödendiği ay kesri tam ay sayılmak suretiyle hesap döneminin kalan ay süresi kadar hesaplanır. 2015-Temmuz ayında nakdi sermaye artışının ödendiğini varsayarsak Temmuz ayı tam ay sayılmak suretiyle hesap döneminin kalan ay süresi kadar indirim hesaplanır. Diğer yıllarda ise ortalama faiz oranı tutarında indirim hesaplanır.
- 9- Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutarlar, sonraki hesap dönemlerine devreder. Devreden tutar dolayısıyla bir hak kaybı söz konusu değildir. Kanun koyucu burada herhangi bir yeniden değerlendirme hükmü getirmemiştir.

3- SONUÇ

Son yapılan düzenlemeyle kurumlar vergisi mükelleflerinden bazılarında teşvik olarak kabul edileceğimiz yeni bir indirim mekanizması Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesine eklenmiştir. Yeni düzenlemeyle kurumlar yapacakları nakdi sermaye artırımları ile artırım üzerinden hesaplanan indirim tutarını hesap dönemi sonunda kurumlar vergisi matrahından indireceklerdir. Makalemizin önceki bölümlerinde bu indirimin koşulları hakkında bilgi verilmiştir.

KAYNAKÇA

- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu,
- http://www.ekodialog.com/isletme_ekonomisi/temel_kavramlar.html; Erişim Tarihi: 25/04/2015
- TOPÇU N., DEMİRKOLV. (2015), Sermaye Şirketlerinde Sermaye Artırım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi, <http://www.mufad.org.tr/journal/attachments/article/791/8.pdf>, Erişim Tarihi:25/04/2015,